

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

145. An pollutio praevisa, sed non intentata in ebrietate, nimia comestione, &c. sit in confessione aperienda? vel an sufficiat in tali casu se accusare de nimio potu & cibo, & opus non sit explicare ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

4. Igitur ex supradictis apparet, secundum Caietan. pollutentem se, & tangentem puerum, nondum doli capacem, vel verenda alicuius bestiae, non teneri has circumstantias in confessione explicare, quia haec pollutiones inter se non differunt specie, sed qui tenent mutare speciem, affirmatiue sententiae adherent. Nota tamen sententiam Caietani quam probabilem putat Dicastillus, *ut supra*, visum est; tenere etiam P. Azorium, & nouissimè me citato Ioannem Caramuelem *in Comment. ad Regulam D. Bened. disputat. 66. num. 983.* sed in praxi puto non esse dicendum à contraria sententia tanquam probabiliori & tutiori.

Pro hoc me citato sup. in Resol. 133 §. ult. & signanter in aliis §§. eius not.

RESOL. CXLIII.

An si quis cum Virgine copulam sodomiticam habuerit, teneatur in confessione explicare circumstantiam virginitatis?

Et cursum docetur penitentem non teneri exponere se sodomiam habuisse cum femina, quia sodomia cum muliere, aut cum viro solum differunt in genere entis, non in genere moris. Ex part. 7. tract. 12. & Misc. 3. Resol. 16. aliàs 14.

Sup. hoc sup. in Res. 39. §. Secundo inferretur prope finem à veris. Notandū est.

§. 1. **D**E hoc casu interrogatus his diebus respondi negatiuè, quia talis copula non habet specialem malitiam stupri, cum non violetur integritas Virginis, & ideo in tali casu sufficit, ut penitens se acuset habuisse, verbi gratia, semel copulam sodomiticam cum femina. Et hanc sententiam docet Dicastillus *de Iustit. lib. 1. disputat. 3. dub. 19. num. 328.* & tanquam probabilem admittit Trullench *in Decalog. tom. 2. lib. 6. cap. 1. dub. 8. §. 2. num. 3.* vbi sic ait: Si quis abutatur virgine sodomiticè, etiam si aliquam iniuriam faciat patri, non tamen corrumpit claustrum virginale, nec reddet minusabilem ad matrimonium, proinde valde probabile est, non esse explicandum in confessione sodomiam commissam fuisse cum virgine, sed sufficit, si dicat esse cum femina. Ita ille. Et hanc sententiam ego etiam olim docui, & nouissimè me citato docet sapientissimus & amicitissimus Caramuel, *in reg. D. Benedic. disput. 66. conclus. 12. num. 1013.* qui etiam mecum docet penitentem non teneri exponere se sodomiam habuisse cum femina; quia sodomia cum muliere, aut cum viro solum differunt in genere entis, non in genere moris; non secus, ac furari aurum, vel argentum, aut frangere ieiunium pane, vel piscibus.

Sup. hoc sup. in Res. 131. & in aliis Res. & §§. eius annot.

RESOL. CXLIV.

Ut quidam habebat magnam verecundiam, aperire in confessione se sodomiam commississe cum vxore; quaesierunt à me per literas Doctorum opiniones circa praesentem casum.

Et supponitur in dictam copulam sodomiticam vxorem consentire.

Et cursum inferretur non esse explicandam personam, cum qua habita est sodomia, virum videlicet sit masculus, vel femina; nam licet concubitus iste cum femina non sit propriè sodomia, tamen ad sodomiam reducitur. Ex part. 7. tract. 12. & Misc. 3. Res. 23. aliàs 21.

§. 1. **S**uppono, ut mihi asserbant in copulam sodomiticam vxorem consentire. Dico igitur, ex aliquorum Doctorum sententia, posse iudicatum in tali casu asserere in confessione se com-

mississe peccatum contra naturam, ter, verbi gratia, vel quater, nihil aliud explicando. Nam Mazuchellus *tract. de cas. reser. cap. 22. difficult. 1. num. 24.* tenet contra Bonacinam non esse explicandam personam cum qua habitata est sodomia, virum videlicet sit masculus, vel femina; nam licet concubitus iste cum femina, non sit propriè sodomia, tamen ad sodomiam reducitur; vnde penitens in Confessione latifaceret, asserendo, peccauit toties contra naturam.

2. **Q**uòd verò in casu de quo loquimur penitens non teneatur explicare se esse vxoratum, tanquam probabilem admittit Machadus *de Perfecto Confess. tom. 1. lib. 2. part. 3. tractat. 19. document. 5. num. 5.* & sequent. vbi sic ait: *Ha se aduertir, que si qualquiera de los casados tuuiese copula con otro, que el compañero, extra vas; segun doctrina comun esta obligado à declarar en la confesion, que era casado; por que de qualquiera manera que diuina su carne con otro, haze agrauio al compañero, i le quabrantè la fe dada, por lo qual siempre es adultero.*

3. **S**i la misma obligacion tenga de declarar la circunstancia de que era casado el marido, que con voluntad de su muger tuuo copula, extra vas, con el la: no es tan cierto entre los Doctores. Sanchez, & otros comunemente son de parecer, que no solo la culpa, sino tambien que la muger, extra vas, con su muger, deue declarar, fundansi en que semejante acceso es contra la fe del matrimonio, i por consequente adulterio. San Augustin referido en el Decreto, expressamente dice, que este modo de accipere entre los casados es mas grave peccado, que entre los solteros.

4. **N**o obstante que lo contrario es probable; por que como ensena Santo Tomas, i todos los Doctores la fe del matrimonio solo contiene en si dos cosas.

5. **L**a primera, que los casados se paguen fielmente el debito conjugal. La otra, que no diuidan su carne, teniendo copula con otras personas. Lo qual consta tambien de la definicion del adulterio, que como dize Pelagio Pontifice, i dexamos dicho otra, es: *Alieni tori violatio.* Huc vsque Machad. Sed ego adhaereo opinioni Sanchez.

RESOL. CXLV.

An pollutio praeuisa, sed non intenta in ebrietate nimia comestione, &c. sit in confessione aperienda? Vel an sufficiat in tali casu se accusare de nimio potu, & cibo, & opus non sit explicare pollutionem?

Et docetur, quod verba impudica, cogitationis super, & tactus, licet sint crimina mortalia, & sint casus ordinati ad pollutionem, non tamen efficaciter illam influunt.

Et notatur pollutionem praeuisam, sed non intentam ex actibus peccaminosis tantum venialiter in genere luxurie, non esse peccatum mortale, et ex tactu leui, verbi gratia, manus, visu, verbis, lectionibus aliquantulum libidinosis, &c. Ex part. 1. tract. 7. Resol. 65.

§. 1. **R**espondeo negatiuè: nam, quando causa peccati mortalis in genere luxurie, tunc est peccatum mortale pollutio praeuisa: non autem est in nostro casu, quando causa est mortalis in ebrietate, nimia comestione, &c. quia eiusmodi res ex propria ratione non ordinantur ad pollutionem; & ideo non concurrunt grauius ad ipsam pollutionem, sed leuiter. At pollutio non est culpa mortalis, prout praecise voluit in causa leuiter illam efficiente. Ergo, &c. Et

&c. Et ita in terminis docet Villalobos in summa, tom. 2. tract. 40. dub. 16. num. 6. Valquez in part. 2. tom. 1. disputat. 115. cap. 3. num. 9. Sanchez de matrimon. tom. 3. lib. 9. disputat. 45. num. 17. & notissime Granado in part. 2. contr. 6. tract. 4. disp. 6. n. 12. & 18. Sufficit igitur in tali casu, poenitentem se accusare de nimio potu, & cibo; & non opus est explicare pollutionem.

2. Sed plus addit Sancius (attendat Lector) in suis selectis disputat. disput. 21. num. 15. & disp. 23. num. 26. nam ibi docet, quod verba impudica, cogitationes turpes, & tactus, licet sint crimina mortalia, & sint causa per se ordinata ad pollutionem, non tamen efficaciter putat in illam influere: nam, si quando cogitatio turpis est praesens, non influit in pollutionem, quomodo credi potest infururam, quando absens, utpote in somnis? & idem pollutio ex tali delectatione praesens, non autem voluta, non erit (ait ille) peccatum mortale, ut diximus de ebrietate. Vide Sancium, & non pigebit: nam in hoc nihil affirmo, sed tantum eius sententiam refero.

3. Notandum est etiam, pollutionem praesens, sed non intentam, ex actionibus peccaminosis tantum venialiter, in genere luxuria, non esse peccatum mortale, ut si ex tactu leui manus, visu, verbis, lectione aliquantulum libidinosa, &c. Ita Suarez, Henriquez, Sanchez, Villalobos, Lessius, & alij apud Tannerum in part. 2. disputatione quarta, quaestione 8. dub. 6. nimer. 123. quorum sententiam in num. 126. probabilem putat. Noteatur haec, quia saepius in praxi occurrere possunt.

RESOL. CXLVI.

Quidam in die tergitur sapius carnaliter verenda sua, unde nocte pollutionem postea passus est, queritur, an teneatur fateri dictam pollutionem in somnis habitam?

Et quid, si tactus sint continuati cum commotione spirituum magna?

Et inter alias causas pollutionis advertitur nullam dari causam intra genus luxuria, quae efficax sit ad pollutionem sequutam in somnis.

Qua propter opus non erit fateri pollutionem praesens in omni causa, quae sit peccatum intra genus luxuria, nisi causa, fuisset apposta ea intentione, videlicet, quod sequeretur in somnis pollutio. Ex part. 5. tractat. 13. & Misc. 1. Resolut. 4.

§. 1. Negativè respondet Sanchez in selectis, disput. 21. num. 17. ubi ita asserit. Imò et si tactus sint continuati cum commotione spirituum magna, non intercedit obligatio confitendi pollutionem sequutam in somnis. Nam si statim non sequitur pollutio, signum est talem commotionem influxum efficacem non habere in pollutionem, & multo minus in eam, quae in somnis evenit, cum ipsa longius à commotione distet. Huic consensit doctrina vir doctissimus Societatis Iesv, quod idem docet Caietanus 2. 2. quaest. 154. artic. 5. ubi ait, quod desiderium habendi pollutionem, siue affectus, si accipiatur absolute ut desiderium tantum, tunc est causa remota pollutionis; si verò accipiatur ut commotivum corporis ad pollutionem, sic habet rationem causa imperfectae, & dispositivae, & per accidens. Itaque, inferit Caietanus, quod non est magis in se peccatum huiusmodi pollutio nocturna orta ex desiderio pollutionis, ut commotivum corporis, quam pollutio ex cogitationibus mortis siue voluntate pollutionis. Quando verò pol-

lutio peccatum sit, dicendum infra. Ut tamen in hac re quid verum sit vnicò verbo comprehendam; advertendum nullam dari causam intra genus luxuria, quae efficax sit ad pollutionem sequutam in somnis. Nam si dum praesens est causa, influxum efficacem non habet, minus multo illum habebit, dum absens reperitur. Quapropter opus non erit fateri pollutionem praesens in omni causa, quae sit peccatum mortale intra genus luxuria, nisi quando causa fuisset apposta ea intentione, quod videlicet sequeretur in somnis pollutio. Haec omnia Sanchez loco citato, qui putat, vt ex num. 13. patet, satis esse confiteri causam pollutionis, & non esse necessariam ipsam pollutionem in somnis habitam explicare. Sed contrarium docet alter Sanchez de matrimonio, tom. 3. lib. 9. disput. 45. n. 30. asserens non esse satis causam pollutionis datam fateri, sed etiam fatendam esse ipsam pollutionem.

RESOL. CXLVI.

An si quis commisit aliquod peccatum, cuius periculo se antea exposuit, teneatur explicare hanc circumstantiam in confessione?

Et an, dum qui tentatur, non orat, ut Deus eum à tentatione liberet, ad sit distinctum peccatum à peccato praecipi fratris? Ex part. 1. tr. 7. Ref. 44.

§. 1. Respondeo, negativè; sed satisfacere confitendo peccatum commissum; si tamen inter occasionem, & periculum cui seipsum exposuit, & inter actum peccati completum, non intercesserit mora notabilis, quae peccatum novum numero distinctum possit constituit. Et ita docet Sanchez in sum. tom. 1. lib. 1. cap. 8. num. 4. Suarez in 3. part. tom. 1. disput. 18. sect. 3. num. 16. Aragon in 2. 2. quaestione 813. artic. 3. in fine. & Villalobos in sum. tom. 1. tract. 14. dub. 4. num. 3. ubi sic ait: El que va à pecar, & se dexa llevar de la tentation, no cae en dos pecados, por no haver orado, para que Dios le libere: porque no havia qui obligacion de orat distincta del precepto, que quebro, que solo la oracion era medio para no pecar, como lo es el quitar la ocasion, y el que no quita la ocasion, no comete dos pecados. Ita ille.

RESOL. CXLVIII.

An si aliqua tentatio carnis nimis notabilis sit, quis teneatur tunc orare, unde hoc minime faciens duplex peccatum committat, si venere delectetur? Ex part. 3. tr. 5. & Misc. 1. Ref. 16.

§. 1. Affirmativam sententiam docet Ioannes Sancius in selectis disput. 21. n. 19. & 20. sic asserens: Si venerea delectatio notabilis esset, & periculum in illam consentiendi interueniret sub mortali peccato, tenebatur auxilium Dei implorare. Et quamvis tunc oratio non obliget per se, sed per accidens, erit tamen duplex peccatum, omittere orationem, & venere delectari. Et sic delinquet contra Religionem, & castitatem omittens orare tempore grauis tentationis carnalis. Idem in casu simili sentit Faber de pan in 4. sentent. distinct. 14. quaest. 2. disput. 8. num. 68.

2. Sed mihi opinio contraria placet. Nam actus amoris Dei per accidens obligat in multis casibus, & tamen vt bene advertit Tannerus in 2. 2. D. Thome, disp. 3. quaest. 4. dub. 4. num. 83. omissio huius actus in his casibus non est peccatum speciale, & distinctum

Sup. hoc in Ref. praeterita § 2. & in alius eius not.

Sup. hac oratione in Ref. seq.

Sup. hoc in Ref. praeterita post medium.